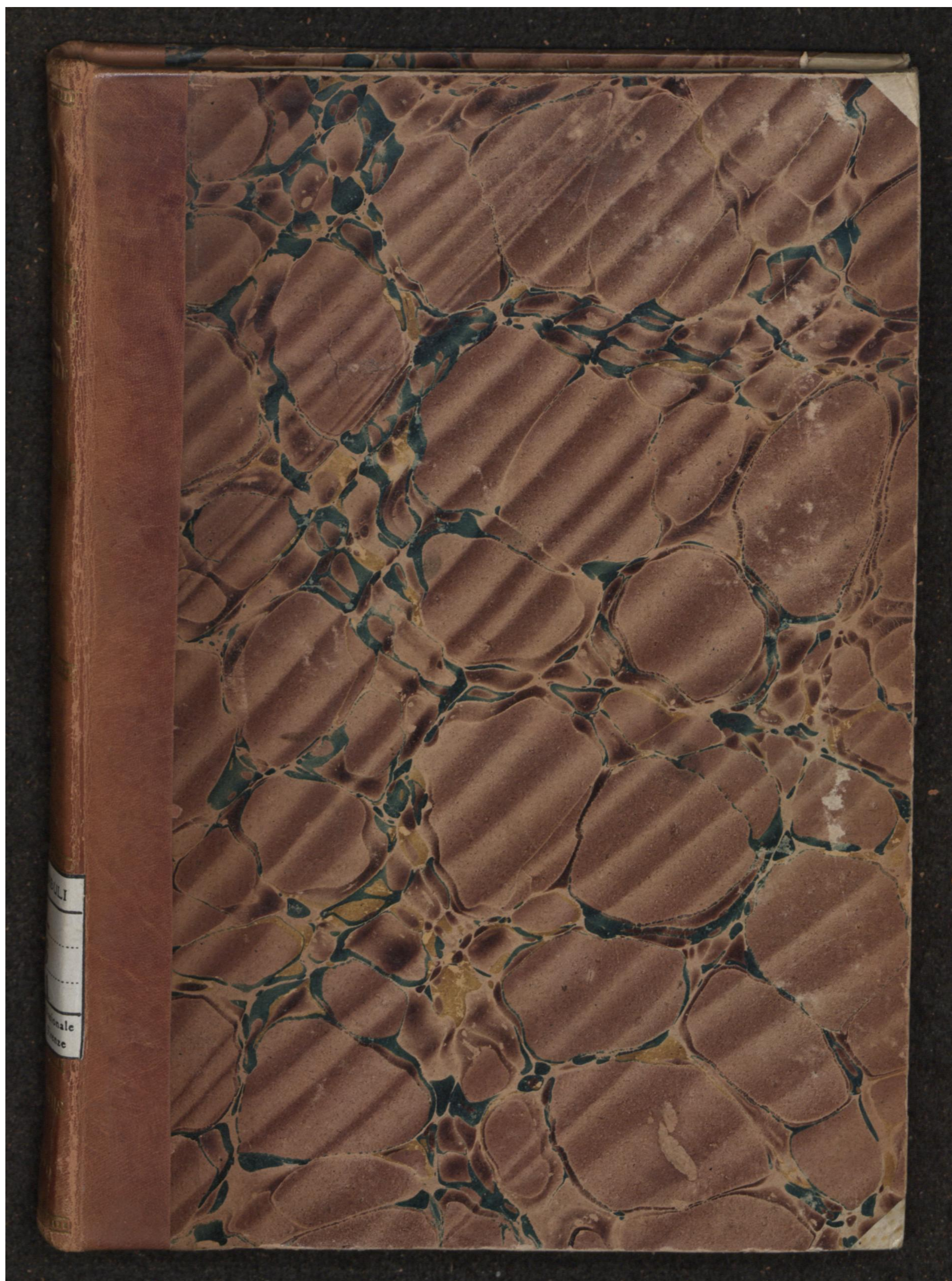

VII
PHILELP
FABULAE
EC.
113
INCUNABULI
L
6
21
Biblioteca Nazionale Centrale - Firenze
VENETIIS
1480

Hain *12955

De tpe z sene z puero mox senescente

Ulcher ephebꝰ iſ p duia ſolꝰ agebat
Ecce capillatum reſpicit uſqȝ pedes
Flauꝰ erat.métũ qđ nl'la ſeilis arabat
Ruga uiri facies plena uigoris erat.
Fert ſcapulis plectem.cuius ſb pōder totus
Pondus erat.iuuenis intro uidere nihil
Expolrat puer ille seneȝ.ignorat qȝ ſtupet qȝ
Quomodo plecta pmat.cũ ferat intro parum.
Nemo hoim dixit. niſi plectãȝ exhauſerit iſta
Uiuere lógeuus ſcire uel alta poteſt.
Impatiés iuuenis.ueteȝ turpiſſime dixit.
Icito cum plecta i cito uane mori.
Quid uacuum pſtare ualet delire uirorum.
Uere aiunt.iterum fit puer omnis homo.
Tu morieris ait. ego donec flumina currant
In mare.duw pōtus uaſtus habebit aquas.
Semper ero.ſȝ quando ſalum cremabitur igni
Tum implebo meos diraqȝ parca dies.
E digitos plectę infundés tenuiſſima frōtem
Conſpexit iuuenis. euanuit qȝ ſimul.
Hore uana momenta dies cum méſibus anni
Se uoluunt puero mox homo fit qȝ ſenex.
Iam canuere gene fit raucus lactea ceruix.
Rugoſus tremulus anxietate labans.
Uixqȝ memor facti quaſi ſomnia credidit eſſe
Et niſi rem uideat non putat eſſe ſenex.
Ingemit excrutiat ueterato dira qȝ clamãs:
Tempus ait p te quot mala nata mihi.

Quot bona dempta simul redolens et amica.
Dulcis abit grata florida plena bonis.
Quodqz magis durz ẽ cū suauia mēte ruoluo
Aut infesta puto uel fore nuper heri.
Aut tuor iuitus aut ꝙ habūdo laborꝫ dolorꝫ
Displiceo ꝯtis displiceo qz mihi.
Et nisi ꝙ diffido mori iam uiuere nollem
Quod q̄z uita omis sit mihi pena labor.
Jam uideo que digna egi non laudibus ullis.
Jam ueniam peterem ni mihi sera foret.
Jam mihi redduntur que olim ꝯuicia dixi.
Et timeo infelix deteriora pati.
Dixerat et crebro pulsatus turbine tussis.
Aspicit ecce puer delitiosus. abi
Rauce senex dixit deturpas aera pulcrū
Desfice. uel lateas prodigiose senex
Sic uiuat iuuenis cū cernua uenerit etas
Uiuere ne pudeat. ne metuatqz mori
Ni fuerit reuerēs. et nemo uerebitur illum
Ni moritur. iuuenis fiet et ipse senex.

De columba et pascere

Iderat errātem forti dum siderat ulmo
Accipiter paruā simplicitatis auem
Quā dum finitime cōspexit leta uolātem
Unguibus aduersās impetuosa rapit
Jam sibi deplumat rigido crudeliter ore
Jam facit exuriēs dillacerātis opus
Tum secus ecce uolat maior piguisqz colūba

Hāc p̄mit. illa prior semisepulta fugit
At cum p̄cipitem nō posset h̄re secūdam
Ad primā rediēs comperit inde nihil.
Tum sese crucians ꝙ aues amiserat ambas
In se rostra premet cor sibi sponte premit
Imprudēs animus fortune deficit omni
Si mala diffidit. si bona nescit ea.

De colubro et hericio

Ericium coluber fugientē turbinis ibrē
Suscipit angusta pre pietate domo
Limine uestibuli sibi sat predixerat angui
Nec nisi dum plueret uelle manere loco
Introgressus agit sese tractiqꝫ recludit
Membra. nihil sotie commoditatis amans
Lubrica pellis accus sentit q̄riturqꝫ recepto
Insidus querulo protinus hospes ait
Hinc abeat qui stare nequit si forte molestum.
Sit tibi iā liber non prohiberis abi.
Telloꝝ uacuus ne admittat tella gerentē.
Fel plerunqꝫ parit hoc pietatis opus.

De colubre uulpe et heritio.

Indictā colubri cupiēs iiuria uulpē.
Inuenit heritiū comin' esse mouet.
Nescio forte tuas inquit si uenit ad aures
Quam sua sit suauis quāqꝫ cupita caro
Nam, mellita putes uel dultia mandere mella
Et facilis captu est. tu modo leta ueni

Nec tenues licearis acus Non sine labore
Queri mellisflua uel preciosa ualēt
Quāq3 quid faciāt modo tu nō ꝓuida mōstrū
Et preceps capias uix stimulata scies
Pene quidē uulpi de faucibus effluit unda
Et quasi deglutit lambit et ora sibi
Docta locū ꝓperat. uidet huuc īsultat ī orbē
Se coit. ille citus claudit et ora pedes
Illa uelut carnes meditās substrīgere morsu
Stringit eum. ꝛ stringēs pungitur atq3 dolet
Incusat superos ostēsū tale creasse
Acusat colubrū seq3 dedisse fidē
Manducet cui tu dulcior esca sapis
Manducet solitus felli cōfundere mella
Qui solet in dumis querere sepe rosas
Qui facinus magnū magno fundare piclo
Quiq3 labore graui grādia facta capit
Sic abit hericio mallēs illesa carere
Quā dellicatas mandere lesa dapes
Herici soror est mondi quecūq3 uoluptas
Non sine punctura queritur ulla graui
Penituisse semel prestat q̄3 te2q3 quaterq3
Et regredi melius q̄3 male cepta sequi

De uulpe et Cancro

Etrogradū3 uulpes cācrū ōridet. ꝛ illi
Segniciē3 insultās exprobrat ultro suā
Cancer ait si forte uelis concur2ere mecum
Precedas. q̄3ta es te superare uelim

Conueniũt. caude se ebelis ille latẽter
Implicat. ad rectum uulpe notãte uiam
Mittitur illa ciis pedibus uelut ille priorem
Contẽdat cursu uelle preire pati ·
Cum fuit ad metam se leta reuoluit. et acta
Eminus adductum cauda remittit humi.
Hic sum prima inquit. hic pssum subdidit alter
Otior admirãs illa uehemẽter ait
Esse potes cursor sꝫ si, mea lumina cernũt
Non bene currẽtis signa notatus habes·
Mores quisqꝫ suos et gestis pãdit et ore
Ficta etenĩ nõ stãt. nec simulata diu

VI

De lupo et uilico arãte

Clup⁹ et fugiẽs custodẽ iplorat aratri
Ut sibi quo fugiet monstret abire locũ·
Spondet se uitulos et oues dimittere tutas·
Atqꝫ suos pariter nõ maculare boues·
Cultor ait stipulis illis tumulabere tutus·
Hic tibi nil noceat si paleatus eris·
Nec timeas te forte ullo discrimine pandi
Quod lateas. testor uerbula nulla feram
Quomodo quis loquit᷑ ꝙ quid ꝑ sepe notabis
Fidus ab infido raro cauere solet ·
Hic latet. ecce subit socius armatus. et acri
Fuste lupũ pastor cum feritate sequens ·
Aruicolam si forte lupum cõspexerit usquaꝫ
Turbo rogat nusqꝫ pandas arator ait
Inter uerba tamẽ paleas signabat ocellis

Et sibi cõniuet sublatitare feram
Isse lupus malet rimis dũ cõspicit borẽs
Post factũ frustra penituisse iuuat
Cum foret incautus pastor nec signa teneret
Hinc abit. et siluas lustrat et omne nemus.
Sed dũ per siluas uestigia nulla uideret
Ad uacuũ tãdem tristis ouile reddit.
Sepe diem sed nulla diu sors parcit iniquo
Sepe sua simplex simplicitate perit
Sepe sit isontes dãt crimina munere sõtes.
Fungũtur causã nescere credo nefas.
Post fert se lupus et grates psoluit arãti
Iam redeo tutus munere lustra tuo
Turpe supciliũ mihi sed nõ defuit ex te
Antidotũ uoto queso referre pari.
De naturali nunq̃z cõfideris hoste
Ledere quãdo ualet federa nulla ualẽt

De duobus sotiis i uia descẽdẽtibus

P. Ro sotio supos comitũ testatur uterqz
Bella niues flãmas põdera queqz pati
Inde uias pagunt externaqz rura petẽdo
Obuiat ecce illis ora cruẽtus aper.
Unus se gladiis alter se fuste tuetur
Et simul alterius fungitur alter ope.
Non pcul his grãdi torrens opponitur aluo
Gurgite tũ rapido q sibi turbat iter
It prior et baculũ summo tenet alter i imo
Atqz opibus sotii flumen uterqz uadat

Paulū post oritur parui cōtētio uerbi
Magnaqꝫ de minimo lis cadit inter eos
Sicqꝫ irritati medio se cale relinquūt
Alter aqua periēs alter ī ora fere
Regia q̄ꝫtalibet in se diuisa pibit
Nec ualet ī longū sistere secta dom⁹

VIII

De galina et eius pullis

In tritici cumulū senior galina.tenellos
Duxit.et applaudens leta gracillat eis
Hii ꝑperāt.pedib⁹qꝫ uncis cumlata ītrudūt
Grana.nec a ueteri copia more leuat
Si natura dedit nūq̄ꝫ dellebitur error
Nec fluuius munda defluet alter aqua
Mater ait fatui quid spargitis āte coactum
Quid modo quesitū queritis ante pedes
Unus et alter ait genetrix te uidimus inquit.
Spargere.maternū sic imitamur iter
Illotus turpi raro tergetur ab unda
Nec quis ab īdocto doctus abibit bero
Qui uolet īfandis maculis abstergere quenq̄ꝫ
Totius insontem criminis esse decet

IX

De mure et murilego

Mure abeunte lari gnato q̄ꝫ strictius ede
Imperat .ut maneat ni uelit ire mori
Interea fulget phebea lampade murus.

Mus exire larem solis amore cupit
Jussa parētis habēs se pmo i limine muri
Sistit et i circū limina cautus agit
Hic erat olfaciēs olidū iā muris odorē
Muriger. expert⁹ fallere sepe uagos
Et somnū simulās uigiles claudebat ocellos
Se totū atq3 una cōgerat ultro pedes
Mus primū aspiciēs refugit. tū nesci⁹ hostis
Et sole allectus rimula abire parat.
Jāq3 foras graditur. medi⁹ iā muriger ūguē
Jā cum dēte manū pparat ille uigil
Ecce tonās alte cadit ales nūctia lucis
Cum uoce et plausu territus ille fugit
Quē fortuna potēs circonspicit ore secundo
Hic modici sēsus uel rationis eget
Post autē cōctata pax cautissima uenit
Mater. et inuentas portat i ore dapes
Unde pauor tibi tātus agit. q̄ causa tremoris
Hostis. iire nequid parua uel seuit hiems.
Imperiis ni forte meis parere recusans
Extra edes ieris causa timoris abest
Nescis qui monita spernit fuare parētū
Aut perit. aut illū penituisse iuuat
Fare tamē. que tāta urit formido tremētē
Irritus euenit forsitā iste metus
Nam uarios hostes multosq3 cauer necesse est
Et multos ēt nō metuisse licet
Forte canis uel equus uel sus ul segnis asellus
Terroris magni causa fuere tui
Murulus icipiēs uanū exonerare timorem

Nota d'chyli che non sanno amodo de padre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. L.6.21

Ad matrem suplex uoce tremēte reffert
Ad solem transire paꝝ me bruma cieuit.
Uenerat aspexi quadrupes ante larez.
Hic somnolento similis. similis q3 quieto.
Pacis amans. simplex inscius atq3 doli.
Pertimui primo aspectu. fugioq3 parūper.
Morq3 citus redeo certus abire foras.
Exibā. cum forte alas diuerberet ambas.
Que uoce et strepitu me retroegit auis.
Illico pertremuere artus introq3 refugi.
Ignorans penitus quātus in orbe forem.
Discolor et fugiēs potui cōprehēdere rostrū
Ales habet rigidū cauda reflexa sibi.
Heu fatue et simplex. heu q̄3to errore teneris
Mater ait. tibi sors forte secunda fuit.
Impius hostis erat quem tu rebaris amicū.
Dissimulat cū uult et simulare sapit.
Est q3 sup cunctas generi ifestissima nostro.
Belua. nos semp insidiosa rapit.
Quē rebare hostem cui crista ⁊ penna r̄curua
Gallus erat nulli nec tibi stulte nocens.
Hic corā canere gaudēs. et plaudere assueuit
Nec prodest fugere. nec sociare nocet.
Plurima sed nobis debet̄ gratia gallo.
Nam letum cātu sustulit ille tibi.
Hec fabella monet hominē uitare catinū.
Uellere uestit ouē. subgerit ille lupum.
Cum faciat coram que cogitat omnia gallus.
Gallino ualeat fidere quisq3 uiro.

X

P alma diu steriles nutribat i arbōe raōs
Tempore. nec longo dactal' ull' erat.
Sed iam centenū faciens fecundior annum
Sperabat fetus cernere leta nouos
Interea circum crescencia semina spargit
Uillicus. et zonat reptilis herba pedem
Nec mora iā nata ē uētrosa cucurbita palma
Grandior. ex magno pōdere facta premens
Excita palma inquit quecūqz domestica nr̄os
Atqz audens intras imperiosa lares.
Non tibi suffecit cōmunes uiuere in agros.
Et mihi non proprios suppeditare sinus
Mox tulit ellatos iflata cucurbita uultus.
Quid tibi quo uolumus pādim' ultro gradū.
Iam mihi natorum per maxima copia surget
Hoc nihil est. uires expiere suas.
Dic saltem quātū defluxit temporis. ex quo.
Cepisti ex moli surgere mater humo.
Non latuit ter luna quidem. quo lumina p̄mu3
Nascentes magni uidimus alta poli.
Et tibi p minimū superest ad pinguia tp̄us.
Arbor ait. pergas dum tibi restat iter.
Que subito ueniunt subito finire necesse est.
At ueniens breuiter impetus omnis abit.
Sed que proficiunt longo nutrita labore.
Durant. non estus non timuere niues.

XI

De uulpe et lince.
Errans in siluis uario fuit obuia linci.
Uulpes. et uerbis blanda moratur eū

Nota

Nota

Quo dec⁹. o.pulcrũ q° te lepidissime nũc fers
Quo nũc de saltu solus amice uenis.
Uis comitem.uis forte meos redire penates
Uis faciã.ne loquar qd tibi gratis erit.
Cum sibi pro tãtis tacit⁹ linx ora teneret.
Hec uelut indignãs ꝓtinus inquit ei.
Pulcer es.et pulcrũ nitet hoc i corpoꝛ uellus
Sed male tam fatuo cõuenit iste decor.
Aut es inops uerbi uel stult⁹ quippe ꝓbaris
Cum bene dicẽti nulla refferre scias.
Hic linx os apit.fatuus cum multa loquetur
Hoc nũq̃ȝ didicit scire tacere semel.
Raro est ut faciat que narrat copia lingue.
Nec tu corde inquis.nec tibi presto fidem.
Ad tempus loquitur sapiẽs.sine tẽpoꝛ stultus
Lingua discreta satis.sed mage parca placet.

XVII

De ursa et cane

Exuriẽte cane sic secũ cõuenit ursa
Mande qd est tibi uis.et tibi iussa face
Non Galienus eris.nõ Calcas.Birria petit
Pasta canis comedẽs pluraqȝ firmat ere.
Farcitus petit ille thoꝝ se datqȝ quieti.
Hispida repleto precipit ursa cani.
Surge.cibũ nobis cene queamus.et escam.
Non fuit ad somnum limpida facta dies.
Est domini mãdaꝛ suis parere clientum.
Seru⁹ bero morẽ nõ sibi sponte gerat.
Uix oculus biscens paruulum sine tp̃ris inquit

Nota de [illegible]

Pausē. post epulas pgere ualde nocet.
Pausa fouet lassos requie uis multa resurgit
Post etiā pausā fit sit mage surra leuis.
Cum calor īseuit modo nil per pascua qres.
Nuper ad umbrosū cuncta cubile silēt.
Sic est ursa īquit imprimis iusib⁹ experꝰ.
Imperii medicus augur et esse uoles.
Et sup aggrediēs maibus eū carpit accutis.
Et medicū lacerat duriter ūgue canem.
Crapula uim. mentē. tū uite surripit ānos.
Nil penitus frugi ē dedita uita gule.

XIII

De leone et sene.

d Um leo p siluā cenoso a cale deiret.
En luti in medio conspicit ilie suem.
Spurce pecus dixit tibi pene uidetur asilluz.
Salebra. que ōis displicuisse solet.
Tersa placēt aliis. alii mūdissima querūt.
Tn limosa colis ut prope mole thori.
Nō tibi prestaret nitidis cū uiuere setis.
Quā tua sit olido pdere membra fimo.
Quid tibi sus īquit h me sine uiuere more.
Quod placet hoc facio. tu facis illud idem.
Respuit ad monit⁹ mala uita. nec ipsa mores
Ponere sic uitijs inueterata malos.

XIV

De formice uigilantia.

Uz uidet autūnū penit⁹ fōmica madētē
Cōdere quo nequeat semē arator hūo.

Venture p̄saga famis se presto labori
Contulit et uite cōduplicauit opem
Estus adest nec farra legūt nec farra coloni
Incepit uacuos solicitare fames
Illa nihil metuēs fruitur tutissima lectis
Quod fuit incautū reptile triste perit
Callidus exactum tp̄s cribrat q3 futurum
Vix agitat presens tardus ⁊ eger homo

Nota dll huomo savio et stolto et la differentia

XV

De pasere et irundine

Farra sup sectis trabib' garriebat irūdo
Cominus aduētās paser ineptus ait
Tu tibi leta canis. mihi sūt hic ꝯcta timori
Nil metuis. sēsus territat omne meos
Quicqd agit sese mea mox p̄cordia pulsat
Te nihil aduētus submouet ipe uirū
Cur te nō ledūt me sēper ledere querūt
Cur tibi non obsunt et mihi uincla parant
Ethera pennatū genus absq3 uolatile tecum
Labor et ad similes nocte recūbo domos
Cur nō ergo una uir uult pietate tueri
Cur nō insequitur impietate pari
Miror irūdo inquit q prudēs forte putaris
Sic imprudēter nescia uerba roges
Nam missum facio ꝙ inepto creber hiatu
Billisis. et nulli sit sonus ipse placēs
Tu sibi queque serūt corā deglutis ab agro
Horrea tū latitās clam sibi lecta legis
Quis queat ingratos oculo spectare libēti
Quis sibi nō tutā querat ab hoste domum

Si me gratis amant uel credo uerũq3 placer.
Indole uel cantu uel leuitate mea.
Preterea imundis aĩalibus aera purgo.
Nulla foris minuo nulla reposta domi.
Ergo manus uncas et hyatus repme turpes.
Sic potes humanis fõte placer tuis.
Conscia mẽs sceleris plena formidine uitã.
Degit et in laqueos prona subire timet.
Nil magis ingratũ q̃3 nescius ore loquaci. Nota
Cum mage si piceas subgerit ille manus.

XVI

De pica et piculo

Allida dum tenuẽ pullũ beztina moneret
Inter cõcta uix dixit alumne caue
Siue ferat curuos arcus nasũq3 retortũ
Rere sit aduers⁹ machinã q̃que tibi
Seu se flectat humi lapidem sũpturus abito.
Nam lapis adiurat ĩ caput ille tuum.
Piculus hic matri teneo que dixeris at qd.
Si uir munitos gesserit ante sinus.
Tutius ergo hoste fuerit diuertere uiso.
Quaz ꝑ tuto actus uelle notare suos.
Recta inquis. meliusq3 tua mi nate parente
Sentis. consiliũ laudo sequare tuum.
Plura licet norit maior quãdoq3 mĩori.
Credens in multis cautioꝛ inde reddit.

XVIII

De odorisco et leporario.

Um cāe spōte caīs pepegit q̄ꝯq̄.malorū
Letoꝝ q̄ȝ simul tollere sorte pari
Alter erat pedibus prestans et naris odore
Alter fortunam sperat uterqȝ bonam
Itur et ut facilis sibi sors et grata paretur
Collibus indensis lustra ferina petunt
Olfacit hic leporē.frustra seqturqȝ reptū
Sed qui nō potuit querere p̄ndit eū
Sic duo plus sapiūt et agūt prudētiꝰ uno
Sēper et alterius īdiget alter ope
Se prede accigūt. duros et uterqȝ labores
Commemorās ꝓpriū muner̄ laudat opus
Ille leues culpat surras sine naribꝰ ullis
Incusat nares qui leuitate uiret
Hoc fuit ignari moris ꝙ quā nesciat artē
Improbet et laudis tollat honore suā
Turpis in obliquo dū spectat noctua solem.
Credit auem uisū se superasse iouis.
Sed dū cōtendunt fuerit qs muneris auctor.
Hic lupus ī preceps se dedit ante sibi.
Cū tibi tēpus adest ne tēpora uana moreris.
Fortune breuiter defluit omne bonum.
Impedit ut rapiat predā .proposse tuetur.
Nare potens.refugit cruribus ille leuis.
Stat procul atque hostē cernēs istare sodali.
Non dat uillis opē iam sibi ualde timens.
Alter agit littes animi cum dente latratu.
Sepe que audet sotii seuus adire ferā
Sed dum sētit ei nō posse resistere predā
Saucius ambesā sinit ī ore lupi

Vis fraterna simul cum sit seperabilis hosti
In se diuisa semper inepta subit
Hinc abit indignās socio et post terga seq̄nti
Inquit ego ꝓpria tu tua facta face
Nolo mihi comitem sapiāt cui dultia solum
Qui solum comitem. ꝓpter amena colit
Non mihi uuln⁹ obest nō rapta q̃ p̄da famēti
Sed quia dum careo nullus amicus adest
Non est i ueri libro sculpēdus amici
Ponere qui uitam ꝑ paciēte timet

Nota dl amico et amicitia

XVIII

De lupo uulpe et asello.

Empor̄ q° suplex ueniā siluestr̄ petebat
Im ꝓprie q̃ ageret cum ratione pec⁹
Purgandi causa. tum romam lentus asellus
Et cum uulpe lupus insimul ire parant
Lintere pōtum i trāt qui cum nō lōgius issēt
Intumuit nautas territat unda nouos
Maxime pertimuit uulpes pre pondere lēbi
Communem que lupo cautius illa refert
Heu uereō ne magna qdē nunc culpa ꝓcellas
Has generet nobis sitq̃ futura neci
Peniteat quādoq̃ oro. ⁊ sua crimina pādat
Contrito ueniā nō negat ipe deus
Ante deum dū flamen abest se queq̃ fateri
Posse suo comiti lege necesse caret
Q̄n̄quidē nr̄i sub celo intētio recta
Cernitur alterutri ꝯfiteamur agit
Dicta ꝓbāt alii. tum uelox poplite flexo

Ante pedes uulpis ꝑtulit ista lupus
Heu me q̄z plures uitulos et ouilia straui
Et doleo ꝙ nō sternere plura queo
Est graue crimē ait. tamē hec innata uoluntas
Expiat atritū. tu modo nostra tene
Quot galinaꝝ strages. quot uulnera mortis
Anseribus dederim ne numerare sciam
Culpa tamē facilis grauior mihi ꝯscia mēs ē
Hicqz dolor nostris credo diebus erit
Dum miliū clauso sereret manus ante caponi
Atqz escam simplex mitteret ille caput
Sum cita uiqz trabēs colluz sine. corpe pigui
Abrupi infelix fluxit ubiqz cruor
Hec dixit lacrimās. lacrimas qd fūdis inanes
Sessor ait. fassa iam breue crimē habes
Culpa tamē leuior te nō sparsisse cruorem
Altilis ac isset integra tota tibi
Alter hebes genibus flexis. hec talia uulpi
Incipit. excessus nescio quippe meos
Furfure cum siliquis uescor qui porto farinā
Blāda falerna gerēs iugiter utor aquis
Hoc modicū me forte premit formidine culpe
Nec taceam quid me dicere parua pudet
Pondere cistaꝝ dominus me presserat olim
Utqz foro preciū sumeret ibat eo
Dumqz idem post me uinciret limite calcem
Atqz solo aspexi lumina tota daret
Tunc que pēdebat contorta cucurbita plecte
Abscidi collum cautius inde uorans
Hoc modicū uulpes. hec paruula retulit alter

Hoc erat inmensum quod mare ferre nequit.
Mox et uterqȝ petés miserꝝ male trudit aselū
Scilicet e lembo precipitare mari.
Plectit exiguo semper pro crimine paruus.
Diuitibus magnis parcitur omé nephas.
Sic tenues retinét bibulos et paruula telle
Dumqȝ uolat grandis frangit asillus eas:

XIX

De ingenuo et Ganeone.

Um nimis ad uotū curasset ganeo uētré
Ut bene dormiret molia strata petit.
Experrectus hebes iam fercula plura ligurit
Post epulas somno iuge ministrat opus.
Hancqȝ uiam pergens citius de diuite paup
Atqȝ fit e multa prosperitate miser.
Mollibus assuetus tenuem lacerāqȝ togilā.
Induit atqȝ urbis stipus adorat opem.
Iam fetens longuet. iā languid' ulcera sentit
Iam moritur iuuenis deniqȝ métis inops.
Inter mortales qui extigūt cōpora morbos
Uncta uenenato plus gula pungit acu.

XX

De paupere aduena et diuite caupone.

Ospitꝰ hospes erat pegrini diues egeni:
Aduena poscit opem caupo malignus opes.
Paup hꝫ panes. sed solo pane uoluptas.
Fessa nequit uesci mandere nescit eum
Uertebat tūc lixa ueru petit ille popinam

Et durã faciat carnis odore famem
Tam bene sum prãsus dixit pdicis odorẽ
Ac si mandisset ganeo solus auem
Ergo mihi tunc caupo ingt tua prãdia solue
Te nostro prãsum nempe sapore refers
Sic alij nũgd comedũt sua prãdia soluunt
Semp enim minimum mãdere quẽque uelint
Quid tibi pauper ait soluã qui nulla comedi
De nihilo nũmos uis tibi forte dari
Inficiari audes proprio que dixeris ore
Hinc mihi ni soluas nõ habiturus eris
Conscia ps ditis sua firmat dicta patroni
Pars metuit ditem ledere uera loquẽs
Causa pegrini q̃ꝫq̃ꝫ sit robore firma
Iuris in obliquum iure cadẽte cadit
Iurgia sic surgũt diti negat ille petenti
Ecce uenit fatuus garrula uerba super
Explorat que sit tãte discordia litis
Alterutri referũt. audit utrũqꝫ. refert
Hic iam nõ carnes. sed carnis mãdit odorem
Sic tibi nõ nũmos sꝫ tibi tolle sonum
Eraqꝫ ꝯphẽdens tinuit in ore sonanti
Hic tibi tinitus soluit odoris opem
Obmutuit tũc caupo quidẽꝫ stãtesqꝫ refirmãt
Subdolus interdum prostratur simplicis ore
Nec semper tenuem uis uiolare ualet

XXI

De Equite et uilico mulctore

Uorsum purpureo miles tẽdbat amictu

Villiacus aduersum forte tenebat iter.
Ponticulus riuo mediam qui defluit urbem.
Ornus erat soli peruia pene uiro.
Huc miles pulchro perlucidus ordine serui.
Villicus huc adipe lactis bonustus adit.
Purpureus suprema capit pamicius yma
Inclamant famuli cede recede mane
Is sua lucra putās strofiū quasi despicit auri.
Non queo communem dixit abire uiam.
Cum mihi tempus abest uos otia fertis ī urbe
Preterit hec dicens miles et ultro reddit.
Lactiferoqȝ suos conuicia plura minantes
Arguit e uobis maxime miror ait.
Nutritum ruri uos creditis esse facetum
Hic facit officium sic faciendo suum
Producūt suaues arbusta domestica fruct9.
Et de fructicibus aspera poma legunt
Ab sue prouenîens ritus colit usqȝ suinos.
Fitqȝ par insigni natus equinus equo
Atqȝ suum fluuii piscem producere nantem.
Atqȝ truces nemorum continuisse feras.
Sic urbs urbanos enutrit splendida mores.
Et parit incultum rustica uilla genus
Siquid tersi ergo. si quid redoleret honesti:
Damnarent sobolem uilia rura suam.
Nec quia non cessit nostro deffecit honori
Sed genium uite prodidit illa sue
Vir bene cōpositus tum prudens rite ꝓbat
Inter deliros cum sapienter agit.

XXII

De Egregio tonsore

t Onsor erat rome quo non pstātior alē
Forpice uel pilo tondere fronte; pillos
Insuper ignotos et notos munere nullo
Condebat tonsis dans pia uerba uiris
Ite. gubernate nostro quandoqʒ labori
Pro conctis soluens maximus unus erit
Interea primam se fert augustus in urbem
Consorem egregium regia barba petit
Hic accitus adest sūmum qʒ nouacula regem
Clari tonsoris officiosa polit
Regius artifici pincerna sbobtulit aurum
Pilifer oblatum sumere sponte negat
Inquit se gratis multos tondisse per annos
Qui sibi pro conctis solueret operiens
Expectatus adest cesar qui longa merentis;
Uota uel acceptum soluere debet opus
Augusto referunt. is sic dum comperit esse
Aurea pelifero multa talenta dedit
Grata uiris et grata deo pia gratia dandi;
Antitodum tandem suscipit illa suum

XXIII

De bellina et tantardio

o s sibi rodebat bellina catella catellus
Hanc tantarditus ludere sepe ciet
Illa nihil curans ambeso rodit in osse
Blandicias socij despicit atque sui
Ille uocat rursum currit garritqʒ iocando

Allicitur tandem blanda catella ioco
Ille semel secum bis ter quater qz recurrit
Os de consulto tum capit inde citus
Dat natura feris blādiri ut ledere possint
Non homo sed ferus ēst qui simulando rapit

XXIV

De Glebario distorto et monoculo

g Utrulus unoculo ridēs glebari' īquit
Aspice binoculis si bene lirat' humus
Hic erat imparibus surris labrumqz retort'
Quare monoculus retulit ista sibi
Mirio claude tibi quis tam difformiter ora
Distorsit paruum par tibi scindis opus
Conuicium plerūque suo quis comparat ere
Nemo sui erroris crimina fortis habet

XXV

De lupo et uulpe.

f Edera cōpressis firmāt signata tabellis
Et lupus et uulpes ponere queqz sua
Scilicet in medio quicqd fortuna parabit
Diuidant. et lucro cedat uterque pari
Sic igitur faciunt. et peruia et auia lustrant.
Tollit et occurrens illa uel ille suum
In sortes alias tōdentem graminis herbas
Hactenus inuisum forte tuuntur equum
Jam gaudēt refferunt predaꝝ maxima nobis
Sufficiens multis preda diebus erit
Insultare tamen metuūt nolūtqz uoluntqz

Explorare feram tutius esse putant
Sic prior illa.illum melitis subdola uerbis
Quod genus es:pecoris si placet inque mihi
Nomé et unde tue iam primũ stirpis origo
Aspectus.placidū te docet atq3 pium.
Redit equus.dum mater obit reliqq3 parétes
Paruus eram.qui sum nescio que ne uocer
Si tamen ista tibi noscendi magna cupido.
Ordine prescripta sub pede cũcta leges
Concta legam.legat alter ait.nõ ipsa figuras
Non ullos apices nõ eleméta scio.
Sic abiit socio narrãs. incautior ille
Me sine pdoctus retulit ipse legam
Opperiar quid agas.atq3 hinc intéta notabo
Cum mihi conniues iam tibi prepes ero
It lupus atq3 rubés oculis cilioq3 minanti
Tuquis es inqt ay.qui pater.unde tribus
Cornipes illa lupo que uulpi dixerat ante
Retulit imbellem siuit uterq3 parens
Sub pede scripta tamen de se moniméta rliqt
Hic lege qui fuerint.hic lege qui ue forem
Ipse legam dixit nam pulcre discere noui
Hic subit.ille lupum calce supinat humo
Hem tibi tum uulpes.tua sint hec lucra sciédi
Nec scio nec didici nec didicisse uelim
Si modo sciuissem mea nũc ea plaga fuisset
Sit tna qui scisti tu tibi solus habe
Non mihi si centum nati totidemq3 nepotes
Affuerint scriptis unus alendus erit
Littera credebam prudétes rederet omues

Infatuat sciolos littera sola suos
Hinc petit exanimē socium diuerterat hostis
Est nimis ista quies surge sodalis ait
Adurat sol usque micat pulsat que repulsat
Excitus hic crebro uerbere pene refert
Heu me qui didici melius nescisse profectō
Tu scia nescisti. nescius ipse sciui
Ridet hec. et ridens exasperat ultro dol orez
Reprehendens socium simplicitate sua
Sic abeūt. hyllarii ꝓprios reddit illa peāte s
Eger et egrotus uix petit ille nemus
Presumens se scire scio superatur ab omni
Fallitur et tandem fallere quisque uolens

XXVI

De Spectabili dño xpoforo ō Aliprādis ꝛ
Reuerēdissimo dño Antistite Nouariēsi

ft aliprandorꝝ uir seruantissimus eq
Uirtutem pura simplicitate colens
Christoforo. cui nom̄ adhuc genus q3 togate
Dilector terse religionis amans
Legibus aut scriptis totū qui conterit euum
Qui nihil inuacuum temporis ire sinat
Nūc quōdam allectū pulcri discrimine mōdi
Edibus antistes nouariensis alit
Presul ut agnouit hominē uirtute nitere
Splendida tum uerbis facta refere piis
Archanum mentis secreto quodque fideli
Et sua decreuit pandere queq3 uiro
Sic stili officio secreta is conta notabat

Et gladio mensis suppeditabat hero
Hinc liuor natus. cum uirtus fertur honori
Inuidet ignauus ut sua damna dolens
Ergo pium lacerare uirum cum cōplice cepit
Emulus. et domino falsa referre suo.
Aduertit factum sapiens et calidus hero
Inuidia fieri dissimulatque tamen
Ac sibi cum uisum est simulans se fortiter ire
Cis aliprandeos transtulit ultro lares
Descendit uerbisqꝫ rogans cōpellat amicis
Quid facis ad pransum desine surge ueni
Retulit hoc parulum tm̄ repellere uolebam
Spectat herus scapulas post tenet ille manus
Post scriptuꝫ presul it pre. quē pone sequut⁹
Christifer in salam cum prebeunte uenit
Otius assurgunt omnes manibus que uocari
Expectant limphas. nam cibus aptus erat
Hic simulans arcbana suo conferre fideli
Tractabat tātū uerbula plena ioco
It reddit humaneqꝫ loquēs os flectit ad aurē
Sepius astātes maxima facta putant
Interea acciri talē talemqꝫ uocari
Precipit. his coram plurima blanda facit
Ardua dicturus simulans. ulnisqꝫ clientis
Euoluit. dextram rursus eundo simul
Pontificem humanū solito plus ɔcipit alter
Rem putat explorat attamen inde nihil
Inde manus abstergit aquis menseqꝫ referte
Accumbit stimulos subreleuando famis
Nec mora dum mandit si quid libauerit illo

Mane petit scribam scriba referre nihil
Cuz sibi quã primũ gladij sub cuspide pinguẽ
Atqz pellectam porrigit ante dapem
Inde bolum cereris proprio de pane solutuz
Cratere uitream subtulit ille sibi
Pluris iter uellem tanto fundare lieo
Christifer hic dixit porrigit ille quadrũ
Omnibus hec corã peragens ostentat eisdez
Hunc sibi precarũ. hunc adamare uirũ
Obstupuere alii ligue metuere bilingues
Et carus domino carior inde fuit
Marmoreos silices licet igẽs flãma subitret
Aut nihil exurit aut rapit inde parum.
Est prudentis heri prudenter tollere morbuz
Cum seruos intér quem mala lingua ferit.

XXVII

De aduena et urso

f Ero pegrinũ pegrin⁹ clauserat horis
Et sup et subter. a. niue septus erat
Queritat hic tectũ nõ ulla repãditur edes
Non tuguris. magno frigore pene perit
Intra uidet. sz ĩ illa ursũ. manet. ire timetqz
Ne letum fugiens querat ineptus idem
Maluit inde fere dubiam committere uitam
Quam rigida certam sb niue ferre necem
Ursus ad ingresso blanditur poma nucesqz
Porrigit. et subtus stramina sternit humi
Ille aĩmũ reuocat uimqz et formi dine pulsa
Est simul hinc folijs membra sopore fouet

Quam propius lapsis faueat rationibus utēs
Quis ratione carens ꝯ ratione fauet
Mane fit egreditur fumācia tectaqꝫ poscit
Ad uisum nullo cale docēte uiam
Queritur ut potuit sub apta uiuere nocte
Et simul algētis sustinuisse niues
Ut fuerit narrat criptā scitātur et ursum.
Hic docet armata. pergit et ante manu
Cum fera uenātes in se ꝯspexit ituros
Nec circonsepto uadere posse choro
In medios sup arma ruit moritura. sed illum
Ingratum pecijt uulnera nulla timens
Unguibus hūc lacerat. et dētibus ide r̄mōdet
Et necat et cecidit ipsa necata super
Supplicū īgrato dignū fuit: inmemor ursi
Humni immanē sustulit inde feram
Quo mage qs pius est mage fit crudelior illi
Qui linit admissam iam pietatis opem

XXVIII

De uilico et urso

Enserat ursus ei piguē distēdere uētrē
Irsutosqꝫ adipis in micuisse pilos
Concaua lustra petit. nā more ter ursꝰ ī anno
Delitet usqꝫ macra compulit inde fames
Interea pluuit et pluuia restrigitur antrum
Ursus ne quicqꝫ mittitur ire foras
Clamat opem retonans abeūtis forsitan illac
Simplicia agricole conspicit unde nihil
Sed reclamātis uocem murmurqꝫ secutus

Inclusã cripta respicit ille feram
Quid tibi uis inqt.te queso retulit ursus.
Eripe me hinc propria commiseratus ope
Semper ubiqz tuus fuero.quocunqz recedã
Non potero tanti nõ memor esse boni
Te patrem dominũqz mei.uiteqz patronum.
Semper honorabo semp amabo uirum
Uilicus hic scapulis baculo.durisqz lacertis
Innixus cripte claustra pampla facit
Exit ouãs ursus.atqz hunc complectit̃ ulnis
Dulciter.et meriti dulcia uerba mouet
Sic abeũt leti.uerũ nõ longius itur
Mutauere uirum tristia uerba fere
Mandere dixit enim uolo te.tum uilicus illi
Uis mihi pro uita reddere forte necem
Hec bona p meritis.h munera grata r̃pẽdis
Ursus ait patere.nã racione queo
Qua ratõe potes.paciar q̃z uis mihi penam
Si modo pretẽdis ꝙ ratione potes.
Nuper ait periere simul fruitia queqz
Optima.sic te te mandere iure queo;
Uis tribus in primis stemus .uolo uilic⁹
Dumqz una pgũt cornipes ecce uenit
Ursus ait mi frater adẽ contẽdimus ãbo
Nuper an obsequia deperiere bona;
Arbiter es nobis.tua nũc sententia que sit;
Discute.quis dubitet pdita cũcta tulit
Quãdo dabam saltus agiles cũ bella subibam
Me super et uictor sẽper abibat herus
Tum falleris ornatus eram.presepe replebat

Ordea pincernus terga polita mihi
At modo cum uires abiere senilibus annis
Nec possum lassos pene mouere pedes
Sublate fallere strigilis et amabilis esca
Infima nec stabuli porcio nulla datur
Opperior que me lacerēt uolucresqꝫ fereqꝫ
Si tamē his placeāt pellis et ossa mei
Sic igitur periere simul seruicia queqꝫ
Nec uirtus meritum suscipit ulla suum
Uillicus obstupuit et spem superante timore
Ducitur. en iudex protinus alter. adest
Salue aiūt. magnumqꝫ canē reuerēter utrīqꝫ
Exponit littem rursus uterqꝫ suam
Illud idem tum pene canis quis nesciat inquit
Officium grati iam pijsse boni.
Cum pedibꝰ capreas ꝛ apros cū pectoꝛ mōsu
Sternebā. mihi tunc tota ministra domus
Candida multa ceres multumqꝫ dabāt omasi
Gratior ille suo me quis alebat hero
Nunc ueterem lassumqꝫ suis e finibus arcent
Fustibus et saxis quādo tuuntur agunt
Aura breuis superest. et puus anelitus ore
Nunc mihi qui rapiant ꝑstolor ipse lupos
Sic doleat quisqꝫ fuit fuitia prestans
Ingratis plena est impia terra uiris
Hic dolor agricolā exurit. stimulusqꝫ dolorꝭ
Additur. indignam cum pauet ire necem
Tercius ecce subit magne litisqꝫ sequester
Uir erat etate mēte uel ore granis
Cum cultor tremula narrat litigia uoce.

Cum cultor tremula narrat litigia uoce
Et genibus flexis sepe ueretur eum
Hunc ego de cauea moriturum deniq3 traxi
Hic mea pro merito uult sibi uita detur
Iure facit dicens. quoniã seruitia queque
Temporibus nostris iam periere bona
Que periere inquit. perierunt forsitan illa
Ut tua que indignis facta fuere feris
Facta pijs gratis q3 uiris noscentibus illa
Durant perpetuo commemoranda die
Nec gratum debes animum deponere gratus
Ingratus siquidem forsitan iste fuit
Tanta etenim uirtus pietas et gratia dandi
Ut nunquam meritum perdat amata suum
Imo data3 sinere3 non grato tollere uita3
Sed data iam gratis non repetita licet
Uixerit ista tamen nequa3 breuioribus ãnis
Nec poterit longos ursus habere dies
Uix ea fatus erat. cum circõfusa repente
Turba canum currit dillacerare feram
Impius omnis egens reliquis huãnius orat.
Perfecto obsequio senior ille reddit
Non ualet iprudens recte discernere causas
Inscius ex animo uindicat ultro suo
Uir pius interdũ preitur. sed ad ethera tãdẽ
Surgit. et ad terras impius ipse ruit
XXIX
De gellone fõdicola et appella dño fõdi
Ello putãs dñm post natum sterteř solẽ

Imperat uxori surgere mane thoro
De nitido tritici sumpto uel semine sacum.
Cribra.cerne cito.reddeqȝ presto mole
Num picinina uides atram discedere noctem
Surge para caute nesciat ille senex
Sin ꝑpendit.ego testabor numina tutus
Non acinum ꝑuum diminuisse sibi
Lallo puellum iquit pridem tñ ꝑsta lubesco
Et bene nã soli ꝑtoleramus onus
Quid niuis aut solis qd sustinet ille laborum
Colligat ut fructus est labor iste suus
Impietas omnis consumitur et scel⁹ omne
Quando malo similis consotiatur homo
Surgit auara uxor.et inepto prona marito
Rapta molandino mittere grana parat
Ecce uigil dominus mulieré i crimine prédit
Et quasi dissimulans sic prius inqnit ey
Quid sessilla paras quã tempestiuior exis
An te nocticuli premonuere canes
Uerum quid fartis.alii de more coloni
Sic faciunt.clam me quid tibi ferre licet
Quid facerem dixit mihi nũc te sponte uocãti
E dixit coniunx ne tibi preco forem
Nam matutinas semper dormire quietes
Nobilium mos est.desine pauset ait
Post sibi facta reffer nunc nolis esse molesta
Parcet enim monibus pane uacare domum.
Ne mulier mendax alabrũ uel uertere uolubre
Credis an expertum fallere posse senem
Ne foret hercle tuo mea uox incomoda sõno

Obticui. nullū sum meditata dolum
Sēp habet promptū mulier q° crimina purget
Et tamē errorem prodit inepta suum
Uadit in inficias oculus que cernit herilis
Quiqȝ palam subolet prestat abesse dolum
Decipulas puidit herus mēdacia fucos
Cum mage ꝙ rapidas nouerat ante manus
Irritatus ait. nō est modo femina nequam
Quod ne dum reris sed facis ipsa dolos
Nec minus ille tuus quem ꝯ uecordia uincat
Uult aliena suum ꝑpaciātur onus
Absētem fallit psentē fallere querit
Me gello semper. hic et ubiqȝ loci
Furta pedesqȝ manus satagunt aīqȝ rubigo
Ni puto furetur sit moriatur opus
Ellum sāto hominē celestia numina iuras
Granum de cumulo non minuisse meo
Non minuis. sed iussa facit gellona mariti
Committens alii non facis ipse malum
Rustica simplicitas inscite sepius errat
Sȝ raro in damnum descipit illa suum
Quid praui ē tn̄ gello ingt. iam pteris equum
Si que equi causa tu malefacta putas
Externo potui si scissem lumine certum
Te facere ad somnū retulit ista mihi
Quid narras scissem quid fingis retulit ista
Fraudū tēdiculas nūc scio forte tuas
Tu mihi ceu semper triticū claȝ ferre putasti
Incauto uigili dicere dicta meo
Si dum rure sumus gello imprudētius audes

Furari.quid me post abeūte facis
Sz foret hoc unum pmum de semine tollis
Partior et messis nascitur inde mihi
Pascua fit pecori cum granū crescit i herbam
Sepeqz ieiunos implet arista boues
Quin ét sectos apponis iniqz maniplos
Area 'tum pullis semper aperta tuis
Scilicet hoc demum restabat paucula nobis
Reddita de multis ut reparétur item
Sic tu de nucibus siliqs et queqz teguntur
Plurima mandis habes tantula reddis hero
Quid de uite facis binis scio mensibus uue
Semper alunt totam teqz tuamqz domum
Nec tum defficiūt leguli puer omnis ad uuas
Uncus it. ꝛ mulier sēp onusta reddit
Rapax folia simulat se fere canistris
Subter et electa molis et una latet
In clibanum torret botros. appendit ubique
Sepe per angustos pampinat uua lazes.
Sed quod acet uinum compssis intro racemis
Dulcesit. fiunt sumptibus ista meis
De sue cōmunes. enixos de boue fetus
Nunc fera nūc aufert uana bouilla mihi.
Non tibi sat uetitas gladiis excidere frondes
Non tibi sat densum rarificare nemus
Robora firma secas operi fuata domorum
Atqz supposito gramine furta tegis
Sed te p uigilem saltem solertia fundi
Cura laborqz frequens plus facit ipsa mei
Scilicet expior ꝙ nullus ineptior usqz

Cultor agri qué tu uel mage lentus homo
Forte n si uectura nocet quicq3 ue lucrorum
Tum gelio campis prepes ad era fugit
Nec timet infidus dño si deroget aurum
Paruulus in lucrum dum sibi nummus erat
Sic iumenta terit alieno fessus aratro
Et fimus externum sepe perungit agrum
Sola mibi rerum te redit poro fidelem
Dum triticũ prestas uina uel ordea simu'
Cum turbare solent plerũq3 potentia mentem
Pulcra ceres nimijs sumptibus esse domi
Compatiens nobis modo possis omia mutas
Deteriora uebis et meliora tenes
Aut aliquaz uendis gerulaz dũ ducis ad urbé
Complet et exbausti mitior unda locum
Sustinui bec dudum domui compass' egene
Atq3 bono credens uincere posse malum
Ut uideo in morem uitium se uertit. et ultra
Curandi morbus conditione caret
Quãq3 causa mei fuerim per maxima damni
Debebas pungi tuq3 perunctus eras
Quoq3 fuit melior quo uel elementior inte
Tu mibi perfidior tu mibi deterior
Sic sine fuste canis dominũ contẽnit iniquus
Et qualiam laniat accipitremq3 simul
Asper agaso. citum de lento redit asellum
Qui magis indulget fit mage lentus iners
Sibila despiciens. stimulo bos paret acuto
Uerbera gellones non pia uerba domant
D. quicũq3 tibi nomen predixit appelles

Norat ut efugies pungere doctus eras
Quisqz hominum nuꝑ reliquā ui marie partē
Audeat ni uerbū crederit omne tuum.
Quid ni crediderit quis enī cū lumina phebi
Suspicit ambiguum dixerit esse diem
Farris hēr ad placidū. sz rē sacra nuina norūt
Gelloni domino nulla referre licet
Rez loquor ut fuerit quez tu sic noris et esse
Quare coniuncto nulla referre licet
Et sciré et possem. sed uincti hac lege coloni
Cduers⁹ doīnos nil rationis habent
Sed qd opus uerbis. si uis iā quere colonum
Postquā descipiunt fit mea facta tibi
Si uolo si nolis edico silicet ex nunc
Exue precipiti limina nostra pede
Ne sis taz preceps aliquis me forte diebus
Dū sim soluendo uade uel era leuem
Dū sis soluendo tibi nuꝑ conscia mens est
Uade uel era leues plura leuare cupis
Rapturis solito uinaria semina furtim
Horno legenda reor te sine uitis erit
Cū quare expectez maneam si mille diebus
Non mihi semissem deniqz gello dabis'
Iā nihil opperior siue tm̄ plaustra bouesqz
Malo paruz sine te quā tua teqz simul
O mihi quā tuas aduerti surgere tegnas
Si scissem ne quaz dissociare manum
Sera licet fuerit dillucula clara nitebit
Abductum cum te uiderit ista dies
Non nisi lucra facit multuz lz heris omittat

Qui scit ab infido se reuocare uiro
Non sic cōuenimus me pridē reddere cautuz
Debueras. soluis federa. iura. fidem
Quis modo fūdiculā qs trudit ab ede colonos
Festa et eni nundū in martiniana colunt
Plebisita sinūt extrudi semper iniquos
Appendi fures cōctaqz iura uolunt
Qui cupit e multis aliquas uitare rapinas
Agricole centum lumina aperta ferat

XXX

De duobus militibus.

a Nglus miles erat· cū miles gallic' alt.
Fraterno iuncti federe corde fide
Alterius. sed enim quesiuerat alter amorem.
Pro socio fretus cedere multa sibi
Ambo pares euo et forma cum uiribus equis
Diuicijs. animo. nobilitate pares
Regina muneribus pariter doābat utrūqz
Francorū regi carus uterqz suo
Unus eos sēper mensalis discus alebat
Aula platea uia semper habere duos
Uenari pariter regrediqz et sepius una
Cōiuge post habita reder mēbra thoro
Forte repergētes aulā blandissima nimpha
Suspicit. a. forib'· alterutrunqz uidet
Alter nimpha suos iquit mihi uertit ocellos
Imo mihi miles protinus alter ait
Ad nimpham redeūt scitantes cui' amore
Afficitur potius quem collat illa magis

Illa, sciens non posse ambos hamare sub esca.
Unum mox simulat precoluisse diu
Huic oculis falso gestis blanditur et ore
Nullum preter eum iurat amare uirum
Huic sertum largita suum de flore uirenti
Accipe mi miles pignus amoris ait
Hic redit exultans hillarisqз et gaudia iactat
Quo magis ille dolet inuidet atqз magis
Cũcta tamẽ sub corde p̃mens a i siluis donec
Arua uel ad campos clausa relicta petant
Fortune socij fortune uella sequuntur
Sed tenui uento sciditur omnis amor
Qui uariũ dicũt hominem et mutabile semper
Mirentur stabilem plus uariare uirum
Nõ stupor est euro folium si uoluitur omne
Est mirũ quando robora dura cadunt.
Artifices suprapositum si linquitur igni
Electrum aut cuprum non stupuere quidem
Sane autez purum si forte liquesceret aurum
Uertere naturam clara metalla putent
Non igitur parum mulierem ad singula flecti
Obstupeo cum sit femina fortis homo
Itur uenatum capreis fugientibus illas
Hinc famuli uolucres inde sequuntur heri
Nec cursu desunt primum ducente furore
Quã densũ sbeant undiqз fronde nemus
Hic improuisum sotium comitemqз sodalem
Clam ferro obtruncat frondibus inde tegens
Heu me cecus amor furor indiscretus amoris
Sensum. cor. mentem. tollit et omne bonum

Baltheus officium genium uir miles horrorem
Aurum splendorem perdit amore leui
Post habiens diuertit iter seruos qz repertos
Explorat. si nam uenerit ante comes
Hij nusquã referũt oculis ẽ redditus. ex quo
Post te currentem uidimus antra sequi
Tunc miles nollem solum nox clauderet istic
Usqz dies niteat opperiamur ait
Nam dũ precurro forsam speculatus oblique
Grandem secedens insequebatur aprum
Importunus ego capreis per deuia demũ
Nec capreas habeo nec socium qz meum
Interea cursant agros et strata uiarum
Respiciant sicubi uel reperire queant
Sed qui cõperiant quem iam lux ultima uictum
Deserit et latebre corpus inane tenent
Non ueniẽte ergo redeunt si forte redisset
Et non inuentum collacrimatur eques
Lucescente die repetunt externa clientes
Omnia pro domino sustinuere suo
Arua nemus siluas currunt atqz oĩa lustrant
Nulla mirica fuit non reuoluta uiris
Sic demũ in latebris querũt exangue cadauer
Attoniti metuunt nec potuere loqui
Deiqz surripiunt lacrimis repluentibus ora
Et referunt melius ut potuisse domos.
Ducentes claõre uias atqz oĩa luctu
Implent. urbs oĩs conpatiuntur ei
Quis tanti sceleris alius qz aliũqz rogabat
Quis potuit tante causa fuisse necis

Insimulant nulluz.psūptio maxie nulla est
In quicunqȝ mali pluria culpa fuit
Custodes aderant defuncti corporis ābo
Qui secuȝ fuerant in nece et aū canes
Cū uenit ergo coēs lacrimās et pectora tūdēs
Hij duo mox uisū cōpetiere simul
Et tandeȝ laceruȝ superent animāqȝ tulissent
Ni famuli baculis opitulentur ei
Non ualet in terris quicquaȝ crudele latere
Abdita queque uidens tetegit oē nefas
Hoc monstro stupuere oēs de milite cixcū
Murmur addit quāquā credere nemo ualet
Fama uolat preceps.et mox ad pricipis aures
Redditur hinc equitē rex uocat inde canes
Ut si forte ipsos irasi spectet in illuȝ
Criminis indubius censeat oē reuȝ
Jussus miles adest habitu lugubris et ore
De sotio sotium rex rogat ille silet
Et simulans tacuisse nouo ingentiqȝ dolore
Suspirat lacrimās hec pia uerba ferens
Heu me frater amās.heu me dulcissime miles
Heu me plus anima quā mihi care mea
Me miserum sine te.sine te me uiuere nemo
Posse putet.uita qui mihi solus heras
Cur etenim placeat uitā producere.postquā
Parca mee uite clausit iniqua diem
Ecce canes ueniūt oculis hec protinus hausto
Prosiliunt lacerat ui famulos qȝ trahunt
Mittunturqȝ in eum pedibus.tū pectore toto
Ut seruatores uix retinere queant

Rex luctam nixum q3 acrē rabiē q3 molonum
Prospitiens lacrimas respuit ultro uiri
Credere nec potuit. nisi rē qđ quā crederet alr
Non sine ui superum tanta mouere canes
Imperat ergo sibi miles uel sponte duellum
Cum canibus subeas uel fateare reum
Ille manus cum uoce simul ad sidera tollens
O. deus indigno que mihi dira ferunt
Mortē obijt quam uita mihi precarior ipsa
Et dolor aggreditur desuper iste mihi
Ut qui mille modis morerer pro milite caro
Ipse puer uitam pene tulisse sibi
Rex iterum mandat uel decollabere uictus
Aut horum baculi uerbere uictor eris
Cingit ergo locus quem miles palia ponens
Armatus baculo fronte renissus innit
Inde canes sbeunt exuti uincula. morq3
Ramiferu3 cursu dentibus ore petunt
Ille parū se fuste tuens diuerberat auras
Ictibus. aduersos tundere sepe putans
Deffitiens tandē. terrore. furore. latratu
Ira. ui. morsu. crimine. uictus ait
Parcite ne moriar diraru3 dente feraru3
Ut res exierit ordine cuncta fera3
Principis iperio religantur et ore cruenti
Ab iā pro lapso uix potuere trahi
Exuit ergo scelus sceleris causa3 que latentē
Et morte3 merito tollitur ense caput
Nulla uoluptatis quamq3 strictissima durat
Co, u'a. tu3 raro non sine lite cadit

At quaȝ cor simplex solido uinciuit amore
Uirtutum sola desinit esse nece
Hic cum patroclo strenuū religauit achileȝ
Hic nissum eurialo consolidauit amor
Hunc pius eneas hunc fidus nouit achates.
Hic simul in flammas nexit in arma duos
Ista philotetem dilectio iunxit amori.
Herculis.et pharetram claȝ tulit usqȝ suam
Pillades horesti.perithеo theseus isto
Et phitie damon fixus amore fuit
Cū polinice pari thideus est iunctus amore
Lelius illustri cum scipione fuit
Ergo perpetui fructum lecturus amoris
In uirtutifera semina fundat humo

XXXI

De uiro felici

u Ir fuit ingenuus uasti ditissimus agri
Pulcher et icolumis magnus et ere potēs
Quoqȝ omnes precellit opes aurū qȝ triumphat
Et bonus et fandi sumnus in arte fuit
Uerum felicem leti meditatio uitam
Turbabat iugi cor grauitate premens
Ad monitus demū mundi sub partibus oras
Et necis et munes et superesse uiros
Se munit socijs marsubia diua recingit
Et nulle poterant euacuare manus
Explorās abijt peregre fluuioqȝ moratus
Littora barbatum conspicit ire senem
Aduocat hūc diuas qȝ horas uitā qȝ manentē

Exposcit senior indole captus ait
Donec aues huius quas suspicis ire redire
Et biberint fluuij pretereuntis aquas
Uixeris hic nulla q3 mali ualitudine pressus
Omés iocundos duxeris ultro dies
Displicuit iuuené donec reditum q3 frequété
Alituum metuens ampla fluenta uadat
Hinc procul accedens gades i parte remotos
Applicat.et tempe pulcra et amena uenit
Mons erat apricus et flor et frōde refulgés
Mille colloratis fructibus arbor erat
Mille auiū speties et carmina mille uolucruz
Mille etiam uiole lilia mille rose
Hunc collé lauri cingunt pro sepe frequétes
Quas inter passim cedrus amena sedet
Janitor excelsi seruabat limina montis
Ad quem tum iuuenis o reuerende senex
Si prece si nummis auro si flecteris ullo
Dic aye si facilis hic sine fine dies
Si locus immunis leti est.naz numera uite
Perpetis ad uisum tot peramena notant
Hic senior precibus.magis auri uict⁹ amore
Sic uoluit seuos tollere corde metus
Suspice dixit ei gutam de monte cadentem
Et lapidem sub quo continuando cadit
Dum stilla hec tenuis saxum terebrauerit igés
Non timor hic mortis nec sua tella nocent
Uix quinquaginta qbus hic stillauit in annis
Suffodit quanta est concaue tella nucum
Hoc super intus adest malus gratissima uisu

Cuius uiz miram fructus amenus habet
Namq3 iuuentutem uel quales uiderit annos
Seruat.et a membris effugat omne malum
Cōparat hic aditus tum diuas illico frondes
Scitatus gustu mala cupita legit
Cumq3 diu fecisset ibi prope secula centum
Et uix lunarem crederet isse diem
Saxa memor currit magnoq3 foramine petre
Territus aufugi n 3 arua aliena petit
Eminus hinc abiens extremas uenit ad horas
Hic ubi sol currus mane diurnus agit
Arduus aereo tangebat uertice celum
Mons ibi purpurei floris odore micans
Exuperans primū tellure et gramine montem
Alitibus ramis flore nitore scitu
Arx erat in summo preciosis lucida gemnis
Auro splendidior et magis igne nitens
Cum circumfuxam lucem suspexit ab ymo
Gemmatumq3 aurum lumina solis habens
Nil dubium iuuenis quem tota mente petebat
Optatum q3 diu credidit esse locum
Ergo uenit currens cursu uelocior aura
Ante aditum dubitans currere mille dies
Portitor ad claustrū montis cum uidit eūtem
Quamq̄3 stipatus et redimitus erat
Non tulit assensus.sed limina ualde recludens
Quisquis es a nobis sta foris inquit ei
Arua aurū.argentū.gemmas flocipēdi n'ult°
Hic aditum uirtus sola perennis habet
Verū quando senex hūc lingua dulce sonanti

Philosofari audit cum bene concta loqui
Illico sponte fores pesulo de poste remoto
Soluit et admissum mox decet alta sequi
Hic labor imẽsus uia dura atq; ardua saxis
Et sparsus dumis undiq; limes erat
Sed constans supat longu; durũq; laborem
Saxa q; cu; dumis ut floccipensa tulit
Ante fores arcis ueniens in fornice supra
Sublegit aurata yaspide carmen ouans
Hospiciu; imortale auro ui nullus hic intrat
Uirtuti eggregie limina nostra patent
Substitit imeriti metuẽs formidine quo tunc
Ocius huic ualue mox patuere simul
Regnicole admissu leto comitãtur honore
Et circũstantes congratulantur ei
Montis opes nec du; pretẽdunt milib⁹ ãnis
In quibus ille decẽ uix putat esse dies
Nullus enĩ montes conscendit turbinis iber
Nubila nec sursu; nox habet ulla uices
Cũq; loco uideant ia; cuncta exacta reuidit
Et fossos lapides et sine flumen aqua
Sic tantis iubilis tanto precordia melle
Implenit quẽ tu; uix potuere pati
Et nisi fata loci obstent que; fugit ubiq;
Hanc ibi pernimiu; sustinuisset ouans
Nõ gẽis aut agri nõ uis aut forma nec aurũ
Ab stigia quẽque; ferre palude potest
Illustri uirtute uiro sola inclita soli
Uirtus eternos donat habere dies

XXXII 23

De filio consultore et patre consulto

f Ilius oppressū senij grauitate parentē
Consulit exors⁹ habet pia uerba patri
Mi patr̄ hoc cupio qđ uult tua sana uolūtas
Te pater obseruo te reuerenter amo
Nunc prius extremū fati q̄ȝ parca minetur
Eggregiū quicquā consule queso rudi
Qđ sit ꝑpetuo monumentū et pign⁹ amoris
Quo uelis ingnati prosperitate frui
Tūc caput errexit senior mentēqȝ profundaȝ
Excuciens illi talia uerba dedit
Gloria spes patris nostre lumēqȝ senecte
In quem uis speties et mea uita manet
Iam minus, horresco metuēdi uulnera leti.
Iam minus exurūt tella timenda necis.
Postq̄ȝ me tali deus est dignatus allumno
Et me tam faustum sensit habere diem
Accipe quo possis meliorem cudere famam
Et mea perpetuo ducere fata senis
Nil nisi uirtutis tua sit mēs hospita diue
Atqȝ illam zelo simplicitatis ama
Mi pater hoc sciolis cōfusuȝ mentib⁹ extat i Curiose mente
Uim me ꝟtutis et sua mēbra doce
Suspicit hic celos.et ab ymo pectore uocem
Accipiens.gnato retulit ista pio
Uirtutis caput est animi prenoscere fontem
Unde scaturit item uelle redire polum
Proxim⁹ huic grad⁹ est se natuȝ noscer̄ flētē
Imbelleȝ nudum sic qȝ necesse mori

Dere huius pectus fortune tella minantis
Negligit hoc itidem nulla secunda mouent
Dextera uirtutis misis succurrere nouit
Ardet et in proprio posse locare sinu
Ultro pedes pacis semper uestigia currunt
Et nisi concordes non didicere uias
Mens pia uirtutis nil sentit preter honestuz
Nil putat expediens quod aliunde uenit
Labia uirtutis sapienter queque locuntur
Clauduntur uanis uera q3 semper hyant
Uirtutis lumen triplici miratur ocello
Preteritum presens atq3 futura uidet
Eius diua sitis ab se est nil uadere lesum
Fella q3 miscentes mellis habere fauos
Uirtutis domus est pleno circundata recto
Et paries equi plenus odoris olet
Nulla representat claro couicis uitro
Uirtutis speculum nec mala facta manu
Fama q3 uirtutis per mille cacumina se fert
Atq3 eadem semper illabefacta reddit
Nā uirtutis opus sua singula ponderis equo
Temperat. et cūctis nouit habere modum
Scis quid agas igitur et quid tibi ñ sit agēdū
Quod declinandū quod ue sequaris iter
Filius amplectēs monitus sensū q3 paternum
Aculeos patrie sustulit inde necis
Immensuz donum est claro de sanguine nasci
Si modo sit species par generi q3 genus
Delitie patris est iuuenis uirtutis amator
Qui similis magno nitit' esse patri . Finis

Nota pulcrū dictum

24

Expliciunt fabule clarissimi poete Philelphi tholentinatis
Facte Veneciis expensis. M.C.1480.

Di dom.co di Vin.zo Vin.ci

di Lodovico di Raff.lo bli[illegible]